

**KATE
MANNE
DUKTIG
FLICKA!**

MISOGYNINS LOGIK

Översättning av Isobel Hadley-Kamptz

fri tanke

INNEHÅLL

Förord till den svenska utgåvan	11
FÖRORD: När det går fel	15
INLEDNING: Hon får äta upp sina ord	32
Kvävande	32
Tystnad	36
Förändrat tonläge	40
Mål	45
Frånvaro	49
Överblick	53
Beklaganden	61
1. Hota(n)de kvinnor	69
Morden i Isla Vista	73
Vilket slags fråga är »Vad är misogyni?»	82
Vad misogyni skulle kunna vara	91
2. Att förbättra misogynin	99
Rush Limbaugh om Sandra Fluke	99
Ett förbättrande intersektionellt förslag	108
Misogynins metafysiska beroende av patriarkatet	114
Olika sorters misogyn fientlighet	115
Misogynins kunskapsteori	117

(Latent) misogyni som tillstånd	119
Misogynin som systemisk, och i sig själv del av ett (mycket) större system	119
Analysen avslöjar misogynins underliggande moraliska särdrag	121
Misogyni kan existera med eller utan misogyna individer	122
Ingenmansland	124
3. Diskriminerande sexism	129
Sexism vs misogyni	129
Misogyni och sexuell objektifiering	137
Konsten att platta till andra	140
Att älska mödrar och osynliggöra andra	146
Att undanhålla (från) kvinnor	154
Misogyni som backlash	157
4. Att ta det som är hans	163
Misogyni och egenberättigande	163
Vad har hon att ge?	168
Hans att ta som han vill	172
Att ta liv: skam och familjeutplånare	182
Att se framåt	191
5. Hat som förmänskligar	197
Det humanistiska tänkesättet i praktiken	200
Ett tydliggörande om humanismen	206
Problemen med humanism	213
Ett samhälleligt alternativ	219
Att stå över andra	228
Kvinnor, blott alltför mänskliga	241

6. Att frikänna män	252
Hur man kommer undan med mord	253
Pojke dödar flicka	257
Vittnesorättvisa som upprätthållande av hierarkier	262
Manpati	276
Snack i omklädningsrummet	286
Hur misogyn noir verkar:	
fallet med Daniel Holtzclaw	292
7. Misstänkta offer	305
Om så kallad offerkultur	305
Vad är ett offer? Betydelsen av moraliska narrativ	309
Att spela (ner) offer	315
Fria män: en fallstudie	329
8. Att förlora (till) de misogyna	341
När en man tävlar med en kvinna:	
komparativa fördomar om kön	343
Social utfrysning drivs av äckel	350
Uttryck av äckel gentemot Hillary	354
Hur äckel fastnar	356
Att hålla avståndet	359
Omsorgsmånglande	364
Könsbaserad perceptionsklyvning	367
Att fejka	372
SAMMANFATTNING: Hon som ger	379
<i>Bibliografi</i>	417
<i>Register</i>	441

»När kommer kvinnor att bli människor? När?« Det frågade sig den feministiska rättsteoretikern Catherine A MacKinnon i en essä 1999.² Liknande frågor har ställts apropå den sexuella objektifieringen av kvinnor – av filosoferna Martha Nussbaum (1995; 2001) och Rae Langton (2009) – och apropå misogynt hot och våld av de populära skribenterna Arthur Chu (2014) och Lindy West (2015), bland många andra. Frågan aktualiseras också när man betänker sexuella övergrepp, stalking, partnervåld och vissa sorters mordfall. Det här är brott där offren oftast (men inte alltid) är kvinnor snarare än män och där förövarna i allmänhet, och ibland nästan uteslutande, är män snarare än kvinnor.³

Varför håller dessa mönster i sig, även i påstått post-patriarkala samhällen som dagens USA, Storbritannien och Australien?⁴ Samma sak kan man fråga sig om de många andra exempel på misogyni som den här boken kommer att gå in på – från det subtila till det skamlösa; det kroniska och gradvist uppbyggda jämt det akuta och explosiva; det som bygger på kollektivt (mobb-)beteende och renodlat strukturella mekanismer och det som härrör från enskilda individers agerande. För

² Omtryckt i MacKinnon (2006) – mitt citat här är den sista raden i texten (s 43).

³ Jag bortser från ögonblicket från barn och icke-könsbinära vuxna – inte för att det inte finns extremt viktiga frågor här gällande hur de behandlas, utan för att de för in komplikationer som går på tvärs med mitt specifika syfte. Detta krävs för att lyfta den fråga som jag initialt vill utreda.

⁴ Dessa länder kommer att vara fokus i den här boken, delvis för att de fenomen jag tar upp ofta förnekas eller beskrivs som svårbegripliga just där. Det är också länder som jag har relevant kunskap om, vilket är viktigt eftersom jag intresserar mig för existerande kulturella berättelser och mönster. Mer om detta i inledningen.

att parafrasera John Oliver – varför är misogyni fortfarande en grej?

Det råder inget tvivel om att jämställdheten har gjort stora framsteg inom dessa samhällen, som en följd av feministisk aktivism, kulturella skiften, juridiska reformer (som lagar mot könsdiskriminering) och politiskt institutionella förändringar (som kvotering, något som i USA främst gynnat vita kvinnor). Utvecklingen för flickors och kvinnors utbildning är särskilt imponerande. Och ändå – vilket den här boken tydligt kommer att visa – finns misogynin fortfarande hos oss.

Problemen som kvarstår, varav några till och med tycks öka, väcker svåra och angelägna frågor. Jag tror att moralfilosofin har en viktig roll att spela här, även om det i slutändan kommer krävas en hel by med teoretiker för att fullt ut förstå fenomenet. Min förhoppning med den här boken är att kunna bidra till förståelsen av misogynins *natur*, både dess generella logik och en (men bara en) av dess primära dynamiker i praktiken. Detta inkluderar hur män förlitar sig på kvinnor för *asymmetriskt moraliskt stöd*. (Jag begränsar mig till den kulturella kontext jag nämnde tidigare, men välkomnar andra att generalisera eller anpassa mina tankar bortom denna.)

Vad består dessa moraliska stödrelationer av? Det är praktiskt att initialt tänka på de män som är mest privilegierade – som exempelvis är vita, heterosexuella, cis snarare än trans, medelklass och utan funktionshinder. Den gruppen tenderar att stöta på färre sociala, moraliska och juridiska hinder för sitt beteende än vad mindre uttalat privilegierade män gör. Vi kan därefter tänka på en mer eller mindre mångskiftande uppsättning kvinnor som en sådan man underförstått antas ha rätt att förlita sig på för omsorg, tröst, välbefinnande och sexuellt, emotionellt och reproduktivt arbete. Olika kvinnor kan alternativt antas representera den »sorts« kvinna som

skulle kunna tjäna, eller anlitas för, sådana syften.

Bara för att någon underförstått antas ha social tillåtelse att förlita sig på kvinnor på dessa eller andra sätt innebär det förstås inte att han faktiskt vill göra det, eller att han ens om han vill säkert kommer att lyckas (och alltså utnyttja sitt privilegium). På motsvarande sätt är det fullt möjligt att han, även om hans beteende beläggs med färre yttre begränsningar än hans mindre privilegierade likar, ändå följer de normer som gäller andra, för att han utifrån sitt samvete eller sin egen moral själv vill det. I andra fall kommer dock de bristfälliga yttre begränsningarna och uppfattningen av självrättmätighet påverka hur han ser på och behandlar vissa kvinnor inom sin sociala sfär: närmare bestämt utifrån tanken att de är *skyldiga* honom eller hans bröder specifika mänskliga tjänster och förmågor, i mycket större utsträckning än han är skyldig dem något tillbaka.

Dessa asymmetriska moraliska stödrelationer kan ta sig många olika uttryck, även gentemot personer i intima och relativt stabila sociala roller – som någons mamma, flickvän, fru, dotter. De kan också finnas i arbetslivet, där han är kund, eller i tillfälliga slumpmässiga möten med flickor och kvinnor vars uppmärksamhet han på många olika sätt kan kräva, genom att busvissla eller ropa åt dem på gatan, trakassera dem på sociala medier eller bara ägna sig åt mansplaining.

Min uppfattning är att en signifikant andel (om än långt ifrån hela) av den misogyni som finns i mina kretsar har till syfte att övervaka och upprätthålla dessa sociala roller, och utvinna moraliska tillgångar och resurser från sådana kvinnor – liksom att protestera mot hennes påstådda förseelser och svek om hon inte levererar. Och vissa (igen – inte alla) av de andra formerna av misogyni – exempelvis den som riktas mot kvinnliga offentliga personer – härrör troligen också ur detta. Misogynin avspeglar en idé om att vara förnekad saker av kvinnor, som i

stället för att vara givmilda, ömsinta, kärleksfulla och uppmärksamma har valt att vara maktgalna, icke-omhändertagande och härsklystna. Den inkluderar också ett svartsjukt bevakande av de positioner som antas ge allmän beundran och moraliskt godkännande, så att dessa också fortsatt ska besättas av de män som historiskt innehaft dem. Kvinnor som tävlar om dessa positioner tenderar att betraktas som moraliskt tvivelaktiga på åtminstone tre olika sätt: de anses otillräckligt omsorgsgivande och uppmärksamma gentemot dem i deras omsorgskretsar som betraktas som sårbara och behövande; deras strävan efter den makt som de inte har rätt till anses i sig själv illegitim, och på grund av dessa två överträdelser anses de dessutom moraliskt icke trovärdiga.

Sådana föreställningar är både felaktiga och skadliga, men de är på många sätt begripliga, eftersom de stämmer överens med de usla könsspecifika villkor som vi historiskt sett levt med. Utifrån dessa felaktiga moraliska måttstockar gör dessa kvinnor moraliskt fel. Måttstockarna har nämligen till syfte att beskydda historiskt privilegierade och uppburna män från moraliskt fördärv och statusförlust. De skyddar honom också från skammens nesa och från skuldkänslornas nedbrytande effekter, liksom från de sociala och juridiska kostnader som kommer med att bli moraliskt fördömd. De låter honom forma åsikter och hävda ståndpunkter utifrån grundförutsättningen att han är god och har rätt. Och de kvinnor som är moraliskt bundna till honom har kanske inte heller några invändningar mot det.

Därför kan sådana kvinnor sakna moralisk tillförlitlighet när det gäller de många (ofta mindre privilegierade) personer på vars sida de kanske egentligen borde stå, och som de borde tro mer på än de tror på honom. Inte minst när dessa andra är mindre privilegierade flickor och kvinnor.